

Tolminski glas

Leto II. - Štev. 9

GLASILO TOLMINSKIH DOMOBRANCEV

Tolmin, 3. marec

SVOBODA

Ni čudno, da se je po vsem krutem in često nečloveškem trpljenju in preganjanju zadnjih petindvajset let prebudilo v nas neizmerno hrepenenje po svobodi. Saj je to nekaj čisto naravnega. Zakaj kakor izžušena zemlja zahrepeni po blažilnem dežju, tako smo tudi mi, ponižani in razžaljeni v noči preganjanja zahrepeneli po soncu svobode.

Zdaj pa je „svoboda“ prišla.

Že skoro dve leti je mnogo naših trgov in vasi „osvobojenih“. In kakšna je svoboda tamkaj? Kaj bi o tem govorili! Pa vendar, taka-le je:

Prišli so v imenu svobode. Kdo? Partizani! Ker smo si želeli svobode, smo jih bili veseli. Toda v imenu „svobode“ so nam začeli ropati, so nas začeli preganjati, so nam začeli pobijati naše sinove in hčere, naše očete in naše matere, so nam začeli požigati naše šole, rušiti naše ceste in mostove, vse v imenu „svobode“.

In taka „svoboda“ je bila slabša od vlačuge, mi smo si vendar svobodo predstavljali čisto drugače.

In tako „osvobojeni“ smo morali samo molčati. Kadar so nam odpeljali vola iz hleva, nismo smeli kljub vsej «svobodi» reči ničesar. Kadar so nam nasilno odveli sina v gozdove in tako v gotovo smrt, smo spet kljub vsej «svobodi» morali samo molčati. In ko so nazadnje odpeljali nas same, smo morali biti zopet samo poslušni.

Hrepenenje po resnični svobodi pa je v nas ostalo...

Nikakor nismo mogli razumeti, da bi bila svoboda v tem, da bi te nekdo razbrzdano in svobodno lahko pretepal, te svobodno moril, ti svobodno kradel, ti svobodno požigal, ti sam pa si pri vsej «svobodi» moral spet samo molčati. Če pa si morda svobodno zmajal z glavo, so prišli in te svobodno ubili. Pa so nam rekli, da je ta svoboda «demokracija». In spet smo rekli, da demokracije s tako «svobodo» ne maramo. Smo si pač svobodo in demokracijo mislili drugače.

Mi smo hrepeneli po resnični svobodi, a je prišla «svoboda», podobna vlačugi, ki pije kri in življenje telesu. In ker še vedno hočemo svobode ter hrepenimo po

ALI SMO SLIKARJU TONETU KRALJU STORILI KRIVICO?

V osmi številki našega lista smo objavili članek, ki pravi mod drugimi zanimivini in presenetljivimi rečmi tudi to, da je Tone Kralj ateist, t. j. da ne veruje v Boga in da že več let ni prejel zakramentov.

Sedaj pa se oglašajo ljudje z dežele, ki trde, da je Kralj pobožen, da prejema zakramente vsak mesec in da moli tudi rožni venec.

Mi prav iskreno želimo, da bi vse to odgovarjalo resnici. Imamo pa prav tehtne razloge, da dvomimo o pristnosti te Kraljeve vernosti in pobožnosti.

Naše poročilo o Kraljevi zadevi v Ljubljani in njegove številne izjave nam pričajo z vso gotovostjo, da Kralj podpira komunistično OF. Prav tako gotovo je, da ob vsaki priliki razodeva sovraštvo do vsakega odpora proti zločinski OF, o kateri baje sam priznava, da je zgrešila nad našim narodom veliko zločinov. Prav posebno značilno je tudi to, da v duhu partizanske propagande prav posebno hudo sovraži domobranstvo, ki je od vseh poštenih in razumnih Slovencev priznana narodna samobrambna organizacija.

Ne vemo, kako more narodno čuteč umetnik spraviti to svoje stališče v sklad s stališčem vseh najvidnejših kulturnih delavcev in predstavnikov slovenskega naroda, ki so z božično deklaracijo l. 1943. obsodili komunistično OF kot največjo nesrečo za slovenski narod.

Še večja skrivnost je pa to, kako more katoliški vernik Tone Kralj spraviti svojo pobožnost v sklad s komunizmom, ki strastno pobija vsako vero in moralo. Kot praktičen katoličan bi Tone Kralj moral vedeti, da je Cerkev prav slovesno obsodila komunizem v vseh oblikah in pod vsemi krinkami in da nihče ne more biti istočasno dober katoličan in komunist.

Ali naj predpostavljamo, da je tako slavljeni slovenski umetnik v teh rečeh tako gorostasno neveden, kakor je marsikatera histerična tretjerednica v deželi?

Ne, ni tak nevednež, marveč prav dobro pozna komunistični svetovni nazor, ki je materializem (tajitev Boga in duše), in komunistični vseuničevalni in revolucionarni program. To vemo iz številnih njegovih izjav.

Še več: še prej ko je nastopila OF in mnogo prej ko smo zvedeli za njegove simpatije za OF, smo iz njegovih lastnih

njej, zato nas je čimdalje več proti taki komunistični partizanski «svobodi». Če nam pravijo potem, da smo izdajalci in beli, kaj nam mar, samo pravo svobodo bi radi.

izjav in vedenja imeli priliko doznati, da resnično ne veruje v osebnega Boga in da je najmanj skrajni subjektivist, še bolj gotovo popoln skeptik, torej praktično ateist. Le iz obzirnosti in zaradi njegovega umetniškega dela se to spoznanje o njem ni širilo. Danes pa nas je s svojo hlinjeno pobožnostjo prisilil, da to povemo, kar smo v mnogih zaupnih krogih ugotovili že pred 3-4 leti, namreč, da ga njegovo umetniško udejstvovanje v cerkvah nič ne ovira, da bi ne bil velik hinavec, ki se dela pobožnega le iz gmotnih koristi, kar je tudi sam dal razumeti, za kar imamo priče.

Ali se ni morda od takrat Tone Kralj spreobrnil? Saj pravi komunistična propaganda, da se je celo komunizem spreobrnil, in morda bomo kmalu brali v partizanski literaturi, da tudi Stalin in Tito hodita vsaj enkrat na mesec k sv. obhajilu.

Ljudje se pač lahko spreobrnejo in tako spreobrnjenje bi nas vse silno razveselilo. Komunizem se pa ne more ne spreobrni in ne unesti, kajti tisti hip bi komunizem ne bil več komunizem.

Če se je Tone Kralj resnično spreobrnil, naj obsodi OF in naj je ne podpira več. Komunistične OF in vere pa ne bo niti skušal spravljati v en koš, dokler ima sam vendar mnogo razumnejšo glavo kot njegovi bebcji na slikah.

Romunija, preizkušnja za Jalto

Po poročilih agencije Tass iz Bukarešte je podal romunski ministrski predsednik Radescu ostavko.

Sliši se, da je v Romuniji izbruhnil upor oboroženih komunističnih tolp.

Odgovorni krogi so mnenja, da so v Romuniji v teku dogodki, ki bodo imeli odločilne posledice. Neki ameriški list je že pisal, da je Romunija «preizkušnja za Jalto». To se popolnoma sklada z resnico. Ko so Sovjeti zasedli Romunijo, so nekoliko počakali in trpeli različne vlade. Razkošno življenje dvora se je lahko nadaljevalo in pritegnilo je tudi nekatere boljševiske častnike, ki jim je seveda prijalo, gibati se v takem okolju, kjer ni manjkalo ne žensk in ne zaslužkov. Toda pozneje so se poleg teh častnikov pojavili na dvoru tudi komisariji, medtem ko je masa komunističnih proletarcev dvignila glave in v burnih demonstracijah zabtevala odstavitev vlade in boj proti «fašistom». Nazadnje pa je Moskva poslala v Romunijo Višinskega, da bi «napravil red», kakor je zapisala Pravda. Kaj more biti ta red drugega, če ne bolševizacija Romunije.

ZADNJI DNEVI IN MUČENIŠKA SMRT POKOJNEGA ŽUPNIKA PISKA

Očividec, ki je s pokojnim župnikom Piskom preživel v isti ječi zadnje dni in kateremu se je - na smrt obsojenemu - posrečilo uiti partizanom, nam je pripovedoval o strahotni zgodbi njegovega trpljenja tole:

Srečanje z župnikom Piskom v kleti na Čepovanu

V zadnjih desetih dneh meseca septembra so me pripeljali zvezanega v Čepovan. Bil sem vas sestradan in zmučen. Že štiri dni poprej mi niso dali ničesar jesti. Vrgli so me v popolnoma temno in zelo vlažno klet, ki je poprej služila za shrambo krompirja. Ta klet pa je bila že polna ujetnikov. V tej luknji, ki je merila komaj nekaj metrov, je bilo že stlačenih enajst ljudi.

Klet je bila tako nizka, da nismo mogli v njej stati zravnani. Ponoči nismo imeli prostora, da bi vsi ležali. Morali smo se vrstili, šest jih je ležalo, šest pa jih je moralo čepeti, ker stati itak ni mogel nihče. Ker smo se tako vrstili, smo mogli vsaj za hip zaspati in se odpočiti. Kako strahotno je bilo naše trpljenje v tej vlažni luknji, se niti popisati ne da.

Ko so se mi oči malo privadile neznosnega somraka, sem zagledal ob sebi starejšega gospoda, ki mi je povedal, da je upokojeni župnik Pisk. Bil je sestradan, poraščen in kakor obupan. Oblečen je bil v raztrgane vojaške hlače, bil je bos, ker so mu tovariši takoj ob aretaciji ukradli čevlje, hlače in duhovniški ovratnik. Le duhovniško sukujo so mu milostno pustili. Začela sva prijateljsko kramljati in povedal mi je vso svojo žalostno povest. Ne veste, kako iskrene in tople pa polne bolečine so bile njegove besede.

Telesno je bil sicer do skrajnosti izmučen, ker ni dobil ves čas svojega jetništva druge hrane kot enkrat na dan malo neslane juhe, v kateri je plavalo le nekaj krompirčkov in malo ohrovtla, a vendar ni tožil nad svojo usodo. Prenašal je trpljenje udan v božjo voljo in ga daroval za svoj narod in za tiste, ki so ga preganjali in mučili. Dne 29. septembra so naju skupno vlekli na razpravo na Lokve. Ubogi župnik je komaj prestavljal noge. Staremu in onemoglemu pa še bosesmu je bil vsak korak, ki ga je naredil, strahotna muka. Toda komunistični stražarji, ki so naju spremljali, niso poznali usmiljenja.

„Razprava“ na Lokvah

Ko smo prišli na Lokve, je že čakal v neki kmečki izbi „sodni dvor“.

Sodnik je bil - tako mi je povedal edn od sojetnikov - neki Grenjec, njegov ovčji pastir, katerega je bil pred leti odslovil zaradi tatvine. Tisti sojetnik mi je tudi dejal, da je bil to največji izprijenec. Najbrže se je zaradi teh zaslug povzpел do partizanskega poročnika sodnika.

Smrtna obsodba. - Župniku Pisku se omračil um

„Razprava“ proti župniku je trajala komaj nekaj minut. Ne da bi ga kaj izpraševal, je „sodnik“ zarežal nad utrujenim starčkom: „Ti si belogardist in kot tak proti nam, zato nisi vreden, da živiš, umreti moraš“. Potem so ga odpeljali v neko klet in ga spet kmalu kot na smrt obsojenega odvedli v Čepovan. Toda onemogli in častitljivi starček ni mogel več prenesti tako strašnih telesnih in duševnih muk. Še tisto noč po sodbi se mu je omračil um, vso noč je prepeval razne pesmi ter šepetal slovenske in latinske molitve. Taku mu je Bog prikrajšal trpljenje zadnjih ur in grozo na smrt obsojenega, saj se ni do smrti več zavedel.

V Gorenjo Tribušo

Nekaj dni po smrtni obsodbi so nas odpeljali v Gorenjo Tribušo, ker so se Čepovanu bližali Nemci. Kako strahotna in nepopisna je bila tista pot, morda podobna oni na Kalvarijo. Župnik Pisk je trudno in počasi stopal s sklonjeno glavo, zdaj pojoč pesmi, zdaj rahlo se smehljajoč, v svoji duševni zmedenosti se morda ni zavedal, da gre kot jagnje v zakol. Morda so se mu v polzavesti spovračale vse tiste poti, ko je osamelim in obupanim bolnikom nosil Popotnico v zadnjo tolažbo. Morda je v bolni podzavesti čutil, kako ga preganjajo otroci tistih, za katerih duše se je neštelokrat žrtvoval. Ko smo stopali po pobočju v dolino, se je ustavil in se za hip zamaknil v goro, ki se je dvigala na njegovi levi in ki je v ozadju prikrivala njegovo rojstno vas. In spomnil se je morda tistega dne, ko je kot mlad deček zapuščal rodno hišo in nosil v svojem srcu eno samo željo: postati duhovnik, žrtvovati se za svoj narod in mu biti vodnik. In v blodni nezavesti je morda začutil, da je res črna

nehvaležnost plačilo sveta. Pahnili so ga naprej, samo polblazen nasmeh mu je razširil ustnice. Ko sem ga gledal, so mi iz oči privrele solze.

Žalostna smrt

4. oktobra ob dveh po polnoči so župnika Piska odpeljali iz ječe. Iz sosednje kleti so poklicali še štiri ženske. Pred ječo so jim slekli še zadnje kose obleke in jih popolnoma nage odgnali na morišče. Niso se zadovoljili, da so že poprej oropali vso gornjo obleko in ubogemu starčku dali raztrgane in ušive vojaške hlače, niso se zadovoljili, da so med njegovim ujetništvom od domačih z zvijačo izvabili obleko in perilo, češ da to gospod potrebuje. Kakor Judje Kristusu so partizani župniku Pisku vzeli še zadnje kose obleke in si jih razdelili. In kot božje Jagnje je šel tudi on v mučeniško smrt popolnoma gol.

Že po nekaj minutah je kakih sto metrov od ječe odjeknilo pet strelav v gluho noč in pet novih slovenskih mučencev je prelilo kri. Med njimi je bil tudi on, župnik Pisk, najboljši med dobrimi. In ubijalec je bil brat.

Bog daj, da bi bila njegova žrtev in žrtev drugih mučencev v spoznanje zapeljanih. Bog daj, da bi spregledali oni, ki so krivi njegove mučeniške smrti in da bi se omeščala trda kantska srca. Le njegovi najbližji vedo, koliko je moral revež molče pretrpeti zaradi svojega prepričanja. In kako ga je moralo boleti to, da ga niso razumeli oni, ki bi ga bili morali razumeti. Da, nekatere celo njegova žalostna usoda ni ganila. Ko so zvedeli, da je odpeljan, so si meli roke, češ, bomo vsaj brez skrbi svobodno govorili. Naj bi jim omeščila srce vsaj njegova žalostna smrt!

ROMUNIJA

Ker boljševiki niso povsem zadovoljni z romunsko vlado in z raznimi osebnostmi, katere uživajo vso podporo Angloameričanov, so začeli z raznovrstnimi demonstracijami proti predsedniku vlade generalu Radescuju. Prišlo je do resnih spopadov med romunsko policijo in boljševiki. V ljudeh in v vojaštvu čimdalje bolj narašča ogorčenje proti boljševiški strahovladi. Če bo lepega dne prišlo v Romuniji do odkritega upora proti Sovjetom, se temu ne bo treba čuditi.

IZ ZUNANJEGA SVETA

TURČIJA

Turčija je na pritisk Anglije in Amerike napovedala Nemčiji in Japonski vojno. Anglija se namreč vse bolj boji naraščajočega boljševiškega pritiska, zato bi rada na konferenci v San Franciscu nastopila s čim večjim številom malih držav proti sovjetskim težnjam. Ni čudno, da se je Turčija, ki je na vsak način od Sovjetov precej ogrožena, uklonila pritisku Anglije in to predvsem zato, ker ji je Anglija obljubila, da jo bo na konferenci podprla proti sovjetskim težnjam.

Zgledu Turčije sta v vojni napovedi sledila tudi Egipt in Sirija.

ČEŠKA

Beneš se je s svojo vlado odpravil v Košice. Ali se bo tam s Sovjeti dobro razumel ali ne, ne vemo, dvomimo pa v to, da ne bodo boljševiki tudi iz Beneševe demokratične republike skušali narediti komunistično republiko. Kakšnih sredstev se bodo pri tem posluževali, ni važno. Večje vprašanje je to, ali ne bo tudi Beneš nekega dne spet prijokal v London in moral tam resnici na ljubo priznati, da toliko opevana «slovanska Rusija» le ne prinaša narodom nič drugega kot komunistično nasilje.

slavije), ki je spet samo sestavni del mednarodne komunistične organizacije, ki ima svoj sedež v Moskvi.

Ker nas trenutno zanima le komunistična organizacija na Primorskem, se ustavimo pri prvih štirih točkah.

1. Krajevna ali vaška - terenska - celica ima po tri do šest članov obojega spola in vsake starosti. Ko so člani zadostno formirani, je vsak dolžan ustanoviti lastno podcelico, kateri poseduje vzgojo, navodila in ukaze, kot jih sam dobiva v lastni celici. Glavna dolžnost je najstrožja konspiracija, to je molčečnost in tajnost. Huda kazen preti onemu, ki bi izdal, kdo je v njegovi celici ali podcelici, in kaj se tam obravnava.

2. Okrajna ali občinska celica je sestavljena iz posameznih odposlancev različnih krajevnih celic. Če hoče krajevni partijec postati okrajni, mora nuditi zadostna zagotovila, da je pravi komunist.

3. Okrožna partijska celica se sestoji iz odposlancev vseh podrejenih okrajnih celic in je neposredno odvisna od pokrajinskega komiteja, ki je istočasno najvišji partijski forum za vse slovensko primorje. Poleg te civilne komunistične organizacije - razpredene med civilnim ljudstvom - pa obstaja še neka druga deloma neodvisna, od prve, to je še vojaška organizacija partijcev v NOV in POJ. Vojaška partijska organizacija ni zgrajena na podlagi celic. Politkomisarij in njihovi namestniki predavajo o komunizmu vsej vojaški edinici in zapišejo

V Grčiji so oblasti prepovedale kakršno koli javno zbiranje ali javne prireditve.

MOSKVA

Na prošnjo Londona, da naj bi bilo dovoljeno britanski komisiji priti v Sovjetsko zvezo zaradi vojnih ujetnikov, ki so jih Sovjeti osvobodili iz nemških taborišč v vzhodni Nemčiji, je Moskva odgovorila negativno. Iz Kremlja so samo sporočili, da bodo te angleške vojne ujetnike poslali v Odeso in šele ko bodo dospeli tja, bo britanski vladi omogočeno dobiti z njimi stike. Prav tako je romunska vlada zahtevala od Moskve, naj se v Romunijo vrnejo vsi romunski vojni ujetniki, ki se sedaj nahajajo v SSSR.

BERLIN

Med drugimi poročili, ki prihajajo iz bojišča, so zanimiva ta, da so boljševiki pobili veliko število angleških ujetnikov, čim so prišli njim v roke. Zaradi takega postopanja s strani Sovjetov so angleški vojni ujetniki zaprosili nemške oblasti, naj jih ob umiku vedno vzamejo s seboj, ponekod pa so celo prosili Nemce za orožje, da se bodo z njimi borili proti boljševiškemu nasilju. Iz tega se zopet vidi, kako odkritosrčno prijateljski so odnosi med zavezniki.

v partijo vsakogar, ki zaprosi. Včasih, n. pr. prejšnjega novembra sploh vprašali niso za vstop v partijo, ampak so kar izjavili, da so vsi partizani v brigadi sprejeti v partijo.

Znano je dejstvo, da so partijci vsi višji funkcionarji civilne uprave, vsi višji komandantje, zlasti pa vsi politkomisariji in njihovi namestniki. Nihče, ki ni partijec, ne more napredovati ali doseči odgovornih mest.

Koliko je partijcev med civilnim prebivalstvom? Odgovor je težak. Partijcem je strogo zabičano, naj nikjer ne priznajo, da so vpisani. Pa tudi, če bi hoteli govoriti, bi ne mogli veliko povedati, ker vedo le za člane partijske celice in odnosne podcelice. Na splošno so partijci člani terenskih in OF odborov. Načelnice ali tajnice ZSM (Zveza slovenske mladine), ZPSZ (Zveza protifašističnih slovenskih žena). Najbrže bo več partik kot partijcev, ker so ženske bolj labke.

Koliko je partijcev v NOV? Po statistikah, ki so bile lanskega septembra na glavnem stabu IX. korpusa, je bilo razvidno sledeče:

Pravih komunistov je bilo 10%; komunističnih pripravnikov ali kandidatov je bilo okrog 40%; (vpisali so namreč množično v partijo vse partizane od 18. do 24. leta, ker so ti pač najbolj sprejemljivi za kakršnekoli navke). Ostala polovica (50%) pa je bila nekomunistična ali celo odločno protikomunistična.

(Se nadaljuje).

Znamenje, ki kljubuje viharjem in nevihtam, znamenje, ki nam je v njegovi senci zagotovljena zmaga, znamenje, ki nam kaže pot rešitve.

Uprimo pogled vanj, v njegovi luči presojajmo dogodke prepričani, da se iz trpljenja rodi življenje.

ZAROTA KOMUNISTIČNE PARTIJE

na Primorskem

II. Partijska organizacija

Vsa pridobitvena in osvajajoča moč komunizma temelji na njegovi organizaciji, ki je na eni strani zlita v neko gotovo enotnost in kompaktnost, na drugi strani pa je prožna, prilagodljiva vsem položajem in zato zmožna prodreti med vse stanove in vsa združenja. Skrivnostni ključ te organizacije je njena rafinirana notranja ureditev. Komunistična organizacija je sistematična zgradba, ki sloni na partijskih celicah in se preko vmesnih organov združi v Centralni komite (CK), odkoder izhajajo vsi ukazi. Ta zgradba je povezana v enoto po suženjskem kontrolnem sistemu in najtežjih sankcijah. Komunizem je brezobziren in zna udariti s težko pestjo po vseh, ki mu slepo ne služijo ali ki bi mu postali lahko nevarni.

Ogrodje organizacije KPS ima naslednje sestavne dele:

1. Krajevna ali terenska ali vaška partijska celica.
 2. Okrajna ali rajonska ali občinska partijska celica.
 3. Okrožna ali medobčinska partijska celica.
 4. Pokrajinski komite.
 5. Centralni komite vse Slovenije (CK).
- Ni treba omenjati, da ima KPS svoje zveze s KPJ (Komunistično partijo Jugo-

ZANIMIVO ZA VSE

TOLMIN. Razni sodniki, intendante, komisarji na terenu in terenke v Tolminu dvigajo glave. Mislijo, da imajo zmago že v žepu. Domobranci to vidijo in so vsak dan bolj pozorni. Njihova igra postaja čimdalje jasnejša domobrancem.

Tovariši, pozor! Domobrancev je v Tolminu zaenkrat še majhno število, ampak kar jih je, ti so tiči! Pepi, Pepi, pazi!

* * *

V ponedeljek 26. februarja smo imeli ob osmi uri v tolminski cerkvi sv. mašo za srednješolsko mladino. Dijakov je veliko več, kot smo pričakovali. To nas silno veseli. Vsem dijakom in profesorjem želimo obilo uspeha!

LJUBIN. Stare komisarke, intendante, kurirke, terenke in vsa taka zlahta na Ljubinu so se od pretežkega dela upehale. Zato imajo od 18. II. popolnoma nov odbor. Menda ga oni označujejo s črkami NOO. Mi pa bi temu dodali samo še RE. Domobranci dobro vemo, da so vsi Ljubinci navdušeni za te NORE. Pa naj se po partizansko imenujejo Jasna, Mračna, Zorna, Terezina, Mara ali Sočna ali še kako drugače, bodo že padle v pest.

SV. LUCIJA ob SOČI. V vojaški bolnici imamo ranjenega tolovaja, ki ne mara povedati odkod je in kako se piše. Svoje rokavniško ime sicer pove, ne pa pravega. In trmasto molči. Pravijo, da so neko terenko — Zatoiminko — poklicali, pa ga tudi ni hotela poznati. Ljudje pa pravijo, da je ta rokavničar vendar le iz Zatoimina in sicer Dragarjev Mirko.

No, Dragar bo kmalu osvobojen, saj menda nima več poba pri hiši.

BAČA. V soboto 17. II. so tolovaji nastavili več min na progo. Ker pa sta dva morda v nervoznosti, morda v strahu nehote sprožila mino, je enega raztrgala na kose, drugega pa težko ranila. V bolnici na Mostu so mu morali odrezati nogo. Ljudje tam okoli pravijo, da je na vsak način bolje tako, da mina raztrga samega tolovaja, kot pa da bi prišlo v nesrečo sto in sto nedolžnih ljudi, ki se zaradi opravkov poslužujejo železnice. — Kdor drugim jamo koplje, sam pade vanjo!

ZATOLMIN. Naši terenci so, silno ponosni na tov. Gugala. V osvobojeni Sloveniji bo skoro gotovo dobil dva ministrska stolčka, če ne tri. In to: prvega za propagando, drugega za prehrano, tretjega pa za vojno. 18. II. je bil Gugala na Ljubinu in tam je razlagal, da je na poti veliko ton blaga in da bodo Ljubinci med prvimi deležni teh dobrot. Za enkrat pa da je še nujno, da oni dajo, ker je v okolici Cerčna baje celih deset tisoč tovarišev druge narodnosti, ki hudo trpijo lakoto. Ko bodo Nemci odšli, se bodo ti badoljanci kakor plaz razlili po vsej deželi in jo osvobodili! (No, vidite, Zatoiminci, kdo vas bo reševal! Op. ur.) In Ljubinci so vsi srečni in veseli izročili Gugali lepo število krav in telic in polne vozove blaga. Baje da sedaj že širijo štale, da bodo imeli kam spraviti čredo živine, ki jo bo pripeljal Gugala, ko bo zmagala OF. — Slava Gugalovemu komisarstvu! Ljubinci ga bodo pomnili do poznih rodov!

SLAP. — Požgane hiše, izropani domovi in prazni hlevi so neme priče, da tu gospodarijo moderni Huni. Po božiču smo izgubili skoraj vse prašiče, vse kokoši in dobršen del goveje živine. Vse to pa še ni ganilo srca tolovajev. Te dni je prišla rekvirirat v vas še zadnja mast VDV-trojica, znani lenuhi in izprijenci iz Sv. Lucije: Mervič, Kapin, Zlatoper. Izsilili so okrog 70 kg masti, da jo bodo s svojimi priležnicami pognali po grlu. Res čudno socialni je čut naših rdečkarjev. Medtem, ko njihovi domači pri Sv. Luciji kopičijo premoženje in imajo vsega v izobilju, mora pa največji revež dati zadnje kilo slanine, da se lahko preživi izprijeni sin vojnega dobičkarja in milijonarja.

TRIBUŠA. — Iz Tribuše so prišla podrobnejša poročila o umoru duhovnika Piska iz Kanala. Ustreljen je bil skupno s štirimi ženskami v soboto četrtega oktobra. Na morišče so gnali popolnoma nage. Da bodo imeli roparji več obleke, so domačim naročili „za gospoda Piska“ še nekaj obleke in perila.

STANOVIŠČE. — 19. II. so partizani nastavili na cesti med Stanoviščami in Borjano mine, ko so videli, da gredo proti vasi nemški avtomobili. Res je bil ubit en nemški vojak, več pa je bilo ranjenih. Junaški tovariši so seveda odnesli svoje pete v gozd in se od tam režali in krohotali trpljenju, ki je zaradi njihove podlosti prišlo nad vas. Ljudstvo pa zopet sodi in obsoja: Če bi osvoboditelj ne bilo, kaj vsega bi ne bilo... Smrt komunizmu — svoboda narodu! Toda ni dovolj samo tarnati in jokati, se skrivati ali pa prijeti za pikon in lopato. Treba je zgrabiti za orožje in udariti po komunizmu! Fantje iz Kota, zganite se!

MODREJCE. Modrejske terenke so kaj čudne spake. Najrajši se zbirajo v svoji centrali pri Klemencu. Tam plešejo in pojejo partizanske pesmi. Seveda mnogo govorijo proti domobrancem in na vse pretege hvalijo tovariše. Naskrivaj rečejo tudi kakšno na račun „okupatorja“. Čudno pa je to, da so si po večini dobile vsaka enega za fanta. Sicer pa pravijo, pa bodo šle v grme šele tedaj, ko se bo malo segrelo. Zdaj je še premrzlo.

TRNOVO pri KOBARIDU. — Kakor smo že zadnjič poročali, so pri nas tolovaji prav pošteno poropali. Mislili smo, da bomo imeli vsaj nekaj časa mir pred njimi, a varali smo se. Zopet so prišli in to pot odpeljali še zadnjih devet mož, ki so bili še doma. No, enemu se je že prvi večer posrečilo uiti, čeprav so ga tolovaji med begom obsipali s svincem.

KOZARSKO. — Komisar Dimitrij, Bavdežov Janez iz Ušnika se je poročil z Miklavcovo Katarino in sicer kar po partizanskih zakonih za dobo treh let. Njegova zaročenka Ivanka Kapčeva, ki ga je že sedem let čakala ter zadnje čase prav navdušeno delala za OF, da bi si ja zagotovila tako visokega komisarja, je ostala na cedilu. Naj se nikar preveč ne razburja, saj bo Dimitrij čez tri leta zopet lejdik.

SOLKAN. — Zadnjič smo poročali o izprijencu Josipu Srebrniču, ki je v komunizem zapeljal mnogo naših mož in fantov, tako, da so nekateri postali pravi gadje, drugi pa slepiči. Tako imamo zdaj v Solkanu nemalo gnezdo pravih gadov in veliko brezno slepičev. Slepiči so se močno zaredili zlasti v Žabjem kraju, odhoder so se razlezli tja do Lesin in dalje, kjer slavijo slovito Žabjo svatbo, za katero morajo plačevati davke pošteni slovenski kmetje, ki v resnici želijo le boljših socialnih in narodnih razmer, za katere so pa tako strašno opeharjeni.

Da je slepičev med nami še danes zelo veliko, priča med drugim tudi to, da ne pride ne dedec ne baba iz gozda, ki bi ne našla med nami veliko babjevernih ljudi. OF si ne more izmisliti nobene še tako neumne stvari, da bi je mnogi ne sprejeli kot čisto resnico. Tako so zadnji teden raznesli čudno vest, da so domobranci častnika v Saloni umorili domobranci sami. Tega seveda ne zna povedati noben človek v Saloni. Tega niti tisti terenec ni vedel, ki je pred smrtjo izpovedal, da je pri umoru z drugimi terenci sodeloval. Za Solkance pa nobena poginula rasa ni tako smrdljiva, da bi je z največjim užitek ne pogoltnili.

Za solkansko naprednost je zelo značilno tudi to, da po vsakem članku v naših listih na dolgo in široko debatirajo, kdo bi to in tisto pisal, češ, da med nami ni nihče tako pismen, da bi mogel to ali tisto napisati.

Solkanci smo pismeni in mnogo nas je tudi takih, ki nismo ne gadje in ne slepiči, ampak svoje ljudstvo iskreno ljubimo in z jasnim pogledom presojava, kaj je našemu delavcu in kmetu v resnično korist in kaj v pogubo. Po naših žilah še polje kri, ki je tekla po žilah plemenitega Dušana Klemenčiča, ki nam iz groba na Goriščeku hliče: Ljubite svoj narod v krščanskem duhu in resnici s poštenim delom in zvestobo do smrti!

Ljubljenim solkanskim rojakom, ki jim je do resnice in prave sreče, želimo povedati še to in ono, za kar nam bodo pozneje hvaležni, četudi jih bo morda zdaj malce zbodlo.

BOVEC. Nada Sulin — Ruscova — je vsa prežeta navdušenja za „svobodo naroda“. Čudno; Saj je bila še pred kratkim v svoji domišljavosti in napuhu navdušena za tiste sovajce, ki so prekleto neradi kaj slišali o svobodi našega naroda. Naših fantov še pogledala ni. Pa še nekaj drugega se zadnje čase sliši o naši Nadi... To sicer ni nič čudnega.

PODBELA. — Še nikdar se nismo oglašili v nobenem listu. Preplahi smo in neodločni, čeprav imamo samo tri nasprotnike, tri frklje, ki strahujejo celo vas. Te so Žvanovi Hedvika in Julka, Kolarjeva Milka in Štalonova Marija, poročena Redelongi. Radi bi, da bi kdo to ofarsko zlahto malo priprl, da bi naša vas zopet mirno zadihala.